OPTZECI DE ANI DELA UNIRE

VICTOR PLACE

(1818—1871)

Intr'una dintre cele mai pitoreşti poziţii de lângă Copou, de unde priveliştea se întinde în zilele senine peste Repedea, tocmai până la Ceahlău, câteva morminte vechi şi ruinate, arată unde a fost pe vremuri părăsitul cimitir catolic dela Iaşi.

Fără nici o îngrăditură, scumpele relicve sunt date pe seama unui paznic, care lasă vitele lui să pască iarba ce creşte între morminte, iar copiii vecinilor să se joace cu fărâmiturile uitatelor monumente funerare.

Un grilaj de fier înconjoară crucea ruginită din acelaş metal, având aplicată o tablă rotundă pe care abia de se mai pot citi două cuvinte: „Victor Place".

Ce înseamnă acest nume?

Mormântul atât de modest, conţinea până acum câtiva ani, tot ceia ce a mai rămas din corpul unui străin, un francez, care din dragoste pentru ţara noastră a ajutat-o la una dintre cele mai hotăritoare clipe din istoria ei, anume „Unirea principatelor".

Impăratul Napoleon al III-lea, care dorea să vadă aplicându-se în stabilirea fruntariilor din ţările Europei *principiul naţionalităţilor*, trimisese în capitala Moldovei pe unul din cei mai dibaci dintre agenţii săi diplomatici. Intr'adevăr începând din 1844, Victor Place, în calitatea lui de secretar de ambasadă, mai întâi, de consul mai apoi, servise mai presus de orice laudă interesele ţării sale la Haiti, Cadix, Neapole, St. Domingue şi Mosul. Aflându-se în această din urmă localitate, unde a stat mai bine de patru ani, el a desăvârşit săpăturile începute de alţi reprezentanţi ai guvernului francez în Assyria, mai ales acele ale vechei Ninive. Rezultatul se poate vedea şi astăzi în sălile consacrate arhelogiei la muzeul Louvre din Paris. Acolo au fost aduse, prin îngrijirea lui Place, principale piese găsite îngropate în pământ de mii de ani. Două corăbii au fost încărcate cu pietre pe care erau scrise în cuneiforme istoria Assyriei, cupe de metale preţioase, reliefuri de arhitectură şi alte comori, care fără devotamentul şi priceperea lui Place, rămâneau acolo pe vecie. Unul dintre vapoare, surprins de furtună, naufragiază pe drum, dar celalt a răzbit până în Franţa.

Cu prilejul acestor săpături, Place, ajutat de secretarul său particular Eugène Petit, au întocmit două imense volume „in folio", unul de text, iar celalt cu planşe, după schiţe luate la faţa locului. Muzeul „Louvre" le păstrează în biblioteca lui, alături de cele mai preţioase odoare.

La 12 Septembrie 1855, Victor Place, însoţit de secretarul său particular Petit,— care între timp se căsătorise cu sora soţiei consulului — descinde la Iaşi, spre a lua în primire noul său post din capitala Moldovei unde fusese numit de către Impărat, ca cel mai capabil dintre agenţii săi, spre a desăvârşi bunele intenţiuni ale lui Napoleon al III-lea faţă de Principatele dela gurile Dunării.

„Zelul şi spiritul pozitiv al consulului nostru (scrie profesorul Marcel Emerit, în lucrarea sa „Victor Place et la politique française en Roumanie à l'époque de l'Union") se manifestă din primele zile prin impulsiunea pe care o dă organizaţiilor de propagandă. Un comitet al Unirii se constituie la Iaşi. Acest organ centralizator, care avea să fie în comunicare constantă cu comitetele locale, va răspândi ideile sale prin ziare, broşuri, discursurile delegaţilor trimişi în judeţe, precum şi la întrunirile ce se vor organiza atât în oraşe cât şi la ţară".

Pe atunci, Principatele erau ocupate de Austriaci, cari făceau tot ce le sta prin putinţă spre a împiedeca realizarea „Unirei" — ceeace ar fi adus dela sine şi deplina desrobire a Românilor.

Este deci, dela sine înţeles cu ce ochi priveau, atât austriacii, cât şi Sublima Poartă, activitatea desfăşurată în favoarea românilor, cu atâta devotament de către consul şi colaboratorii săi.

In această privinţă, citâm după primul număr pe anul acesta al revistei „Insemnări Ieşene" (pag. 148) următoarea întâmplare caracteristică:

„Astfel, în iarna lui 1858, cu „ocazia unei reprezentaţiuni de „gală care a avut loc la Iaşi, se-„cretarul consulatului, Eugène „Petit, s'a suit pe scenă şi în a-„plauzele publicului, a încrucişat „un steguleţ purtând culorile Mol-„dovei şi altul având culorile „Munteniei. Impăratul Franţei, „prin ambasadorul său la Tari-„grad, a exprimat tot regretul său „pentru această... „manifestaţie „nesocotită" a reprezentantului „său în Moldova. Totuşi nici „Place, nici Petit n'au fost reche-„maţi, dovedindu-se astfel jocul „pe care îl urma Franţa, protec-„toare a Românilor".

In îndeplinirea misiunei sale, Victor Place a fost nu numai un simplu agent, dar s'a devotat cu tot sufletul ridicării poporului în mijlocul căruia era trimis.

După laborioase negocieri, el reuşeşte să găsească pentru România un împrumut extern de 60 milioane în condiţii mult mai bune decât acela pe care Domnitorul Cuza-Vodă l-a obţinut în anul 1864. Dacă primul împrumut nu a fost însă realizat, aceasta se datoreşte unor imprejurări cu totul în afară de voinţa devotatului consul.

Victor Place ajută România în dobândirea pe credit a primului ei armament serios şi odată Unirea proclamată, el ia cea mai activă parte la organizarea tuturor serviciilor publice de la noi: administraţia, finanţele, justiţia, armata, industria şi comerţul.

La începutul anului 1863, Victor Place este însă rechemat, fiind apoi numit, rând pe rând, consul la Adrianopol, Tananariva (Madagascar), Calcutta şi New-York, unde rămâne până în Martie 1871.

Dar atâta sinceră dragoste a avut Place pentru români şi ţara lor, încât deşi plecând dela noi fusese silit a cutreera lumea, a cerut să doarmă ultimul şi nesfârşitul lui somn în pământul ospitaller al Moldovei.

Urmaşii lui, dintre care unul, d. Henry Place, trăieşte şi astăzi la Roman, respectat şi cinstit de către toţi concetăţenii săi, au respectat această ultimă dorinţă. Nu de mult, primăria Iaşi a transportat cu osebită solemnitate scumpele lui relicve la cimitirul „Eternitatea", spre a le pune într'un mausoleu. Iar secretarul consulului francez dela Iaşi, Eugène Petit, care l-a urmat în India, la Calcutta, reîntorcându-se în Franţa a intrat în ziaristică, devenind directorul politic al ziarului regalist şi catolic „Journal du Loiret" din Orléans, cel mai vechi ziar din ţara lui. Acolo el a încetat din viaţă la Iunie 1916, departe de familie, care rămăsese la Iaşi.

V. R.

A reînviat un monument

Cu prilejul inaugurării muzeului Cuza Vodă la Galaţi

de GR. TRANCU-IAŞI

Voi începe printr'o profesie de credinţă. Puţine invitaţii mi-au procurat o bucurie mai mare decât aceia trimisă de asociaţia „Casa Cuza Vodă" al cărei preşedinte este d. general Linteş. Sunt ştiinţat că în ziua de 24 Ianuarie 1939 va fi inaugurarea muzeului Cuza Vodă.

E de prisos a insista asupra importanţei de ordin general a inaugurării unui muzeu.

După părerea mea maturitatea unui popor şi conştiinţa durabilităţii sale nu are o formă mai frumoasă de manifestare decât muzeele; deoarece prin ele, poporul conştient de valoarea sa, oferă generaţiilor care se succed posibilitatea de a cunoaşte pe înaintaşi şi a-i judeca prin prizma celui mai sever judecător: timpul!

Pentru mine însă muzeul Cuza Vodă e legat de o serie întreagă de evenimente personale şi generale.

Muzeul Cuza Vodă instalat în vila Cuza unde am locuit în timpul şederii mele la Galaţi din 1909 până în anul 1919. Când am părăsit Galaţii spre a întemeia la Bucureşti ministerul muncii, am părăsit şi Vila, dar n'am uitat-o!

Acolo unde a locuit primul făuritor al unirei de neam, începuseră paragina şi ruina să-şi facă loc *).

Din 1935 am dat alarma că vila Cuza e scoasă la licitaţie. M'a durat faptul că acolo unde Cuza se odihnea frământat de gândurile sale mari, să nu se instaleze cine ştie ce particular. M'a durat şi din motive strict personale. In casa aceia l'am primit şi pe Cincinat împreună cu aproape toţi marii scriitori de pe atunci. Au luat parte la o şezătoare în vederea statuei lui Eminescu; au fost Anghel, Iosif, Sadoveanu, Jean Bart şi alţii. Aşa de bine s'a simţit Cincinat Pavelescu în vila Cuza în cât peste o lună mi-a scris:

„Mi-i dor să vin la vila Cuza
In vinul tău să-mi mai moi buza
Ca să mă inspire muza".

Sforţările făcute în decursul timpului spre a se obţine rezultate bune au fost mari, dar cel puţin toţi acei care şi-au dat silinţa au astăzi satisfacţia de a constata că munca lor n'a fost zadarnică.

Se redă misiunii sale un lăcaş care trebuia să fie un sanctuar al neamului nostru.

Şi poate că e bine în această zi a reînvierii unui monument istoric să amintim vicisitudinele prin care a trecut. Când m'am mutat în 1909 era de o construcţie interesantă prin simetria celor două pavilioane aşezate de o parte şi de alta a intrării principale. Un etaj domina aceste pavilioane; dintr'unul mi-am făcut biroul meu. Atunci curtea vastă era numai straturi de flori, copaci bătrâni umbreau multele ferestre ale clădirii, pereţii dispăreau vara sub verdeaţa bogată a plantelor agăţătoare. In această casă s'a născut în 1912 fiul meu Eugeniu. După mutarea mea s'a instalat în vilă liceul de fete „Mihail Kogălniceanu".

M'am bucurat părăsind vila, că un aşezământ de cultură s'a adăpostit acolo. Credeam că eforia şcolară a liceului din care am făcut parte va reuşi s'o cumpere.

Mai târziu când mi s'a încredinţat departamentul muncii şi ocrotirilor sociale, am început demersurile care au continuat şi în primul meu ministeriat 1920—1921 şi în al doilea (1926—1927). Cei care funcţionau pe atunci în fruntea municipiului Galaţi ştiau chestiunea. Din nenorocire proprietatea casei lui Cuza Vodă a decăzut din ce în ce, noii proprietari exploatând-o fără cruţare şi transformând-o în casă de raport şi chiar în hotel.

Imi amintesc că cu prilejul unui congres al cooperatorilor la Galaţi ne-am dus în procesiune la Casa Cuza. Mult m'am întristat când am constatat că devenise un han, unde se ospitalizau şi slujitoarele Venerei.

Cooperatorii impresionaţi şi-au exprimat gândul unei acţiuni care să ducă la curmarea acestui scandal, acestei profanări a fostei locuinţe a domnitorului Unirii

Se înţelege că această nelegiuire, îndrăznesc să spun chiar sacrilegiu, m'a determinat să lupt din toate puterile spre a învinge.

A trebuit să fac aceasta pentru educaţia poporului care nu se poate realiza decât prin cultivarea virtuţilor.

Pentru memoria arhitectului Unirii nu s'au găsit anî de zile câteva sute de mii de lei. Nu odată străinii care treceau spre gară întrebau nedumeriţi:

— „Asta-i casa lui Cuza Vodă?

— „Asta e!".

Cred că nici un reproş nu era mai puternic decât acesta.

Răvna depusă de asociaţia „Casa Cuza Vodă" din Galaţi prezidată de d. general Linteş secondat de d. colonel Raţiu poate fi o pildă pentru toţi acei care lucrează pentru cinstirea marilor figuri ale trecutului neamului nostru. Congresul experţilor contabili pe care l'am prezidat în Galaţi şi-a făcut datoria contribuind larg — pe lângă alţii — la opera restaurării.

La al 80-lea jubileu al Unirii Principatelor, Galaţii se reabilitează pentru nepăsarea care a arătat-o aproape două decenii monumentului istoric pe care-l cuprindea în hotarele sale.

Nu pot încheia aceste rânduri fără a aminti de frumosul gest al soţilor Paşa, care au dăruit muzeului Cuza Vodă colecţiile adunate de ei şi care formau odinioară muzeul Paşa, din al cărui comitet de conducere făceam parte.

Să relevăm aceste realizări care pot servi de pildă pentru toţi acei care ezită în a înfăptui sau care sunt descurajaţi de scăderile contemporanilor şi nu văd şi aspectele frumoase ale timpurilor de faţă.

Biroul d-lui Gr. Trancu-Iaşi în vila Cuza

*) In 1910 am jucat acolo Hora Unirii cu Xenopol istoricul ei şi cu poeta Riria.

CELE DOUĂ UNIRI

Xenopol: De acea nu fără cuvânt se poate mândri Moldova, că a făcut Unirea. Ea ştie bine, că proclamând-o, îşi impune jertfe împovărătoare. Sor ă mai mică, ea trebue să lase toate foloasele sorei mai mari, mulţumindu-se cu rolul frumos dar ingrat, de a fi dat naştere statului român. De aceia ea singură duce tot greul luptei, e a pune piept împotriva silinţelor uriaşe de a face să cadă ideia mântuitoare. Insă dacă sing ură sângeră sub cele mai dureroase jertfe, e i i se cuvine şi cununa de lauri pentru isbân dă.

Istoria Românilor îmi este mai totdeauna cartea mea de căpătâi. Dar din toată dureroasa poveste a mult încercatului nostru neam, ceeace citesc şi recitesc, cu aceiaşi neostenită evlavie, sunt paginele privitoare la Uniri.

Unirea tuturor Românilor săvârşită după marele războiu şi Unirea de la 1859, când cele două ţărişoare de la poalele Carpaţilor s'au alăturat formând o Românie.

Şi paginele istoriei de la 1859 şi cele de la 1918 mi se par scoase dintr'un capitol biblic despre Inviere. Ca şi în sfintele scripturi paginele premergătoare învierei de neam au fost mai înainte pagini de nesfârşite patimi şi crucificări.

Suferinţele cumplite ale marelui războiu, care ne-a dat Unirea de a doua, le avem cei mai mulţi încă proaspăt în minte.

Unirea de la 1859 s'a înfăptuit — e adevărat — fără sacrificiu de crâncen războiu şi vărsare de sânge, S'ar putea oarecum spune, că a fost o biruinţă de abilitate numai.

Şi totuşi citindu-i amănunţit paginile vedem că şi în vremea aceea de vrăjmaşă împilare, n'a lipsit nici suferinţă, nici neînfricat eroism şi generoasă uitare de sine.

Uitare de sine şi jertfă complect neprecupeţită.

Căci trebue să recunoaştem jertfa neprecupeţită a Moldovenilor, cari n'au vrut să pună nici un moment în cumpănă ceeace pierdea definitiv capitala ţărişoarei lor, după ce se înfăptuia Unirea.

E adevărat că marile isbânzi trebuesc plătite cu jertfe.

Pentru Unirea de a doua întreg cuprinsul României a fost răscolit de mormintele celor cari au voit-o unită şi mare N'au fost morminte de eroi la 1859. Mulţumită unei puternice protecţii apusene, n'am smuls Turcilor dr.ptul de a ne uni, precum le-am smuls mai târziu independenţa, cu preţ de morţi şi sânge. Totuşi greşit s'ar spune, că nu s'a risipit eroizm şi în Moldova unirei de la 1859.

Un eroizm rece, lucid şi prevăzător de vremuri aşa zis de pace. O pace cu oşti pânditoare la graniţă. Austriacii şi Ruşii abia părăsiseră ţinuturile noastre şi nu aşteptau de cât prilej ca să revină.

Unioniştii aveau de luptat şi cu protivnici puternici din afară şi cu interesaţi şi falşi prieteni dinăuntrul ţărei şi mai ales unioniştii moldoveni aveau de luptat—şi aceasta le constitue marele lor merit şi real eroizm — aveau de luptat şi cu propriul lor suflet, care sângera la gândul jertfei ce trebuiau să aducă.

Ca şi în vremurile mitice — pentru a săvârşi visul de unire al Principatelor, îi se cerea Moldovenilor o dureroasă jertfă.

Trebuia sacrificat de bună voie şi fără şovăire Iaşul, capitala ţărişoarei lor şi urbe voivodală până atunci.

Urbe voivodală cu atâtea ctitorii domneşti, ce va trebui preschimbată din însăşi voia fiilor ei într'un târg uitat şi pustiit, cu orice viaţă economică distrusă.

Unioniştii ieşeni nu şovăie totuşi să semneze urbei lor sentinţa asta cruntă.

Şi nimic nu le schimbă până la sfârşit hotărârea. Nici ameninţările lui Vogoride nici argumentele nelipsite de o făţarnică logică ale lui Musurus Paşa:

„Partidul unionist se poate numi naţional în Muntenia unde nu aduce decât foloase. Dar pentru aceleaşi motive nu poate fi numit de cât antinaţional în Moldova".

Argumentând la fel şi câţiva fruntaşi moldoveni, ale căror nume—din fericire nu prea numeroase — e mai bine să le dăm uitării, argumentând la fel încep să combată, interesaţi uniidea unirei. Iar caimacamul Bals sprijinit de Austriaci şi dorind să-şi schimbe în domnie caimacamia risipeşte o avere importantă pentru acele vremi cu gând de a-şi cumpăra adepţi.

Un târg asemănător va încerca mai târziu şi fostul domn. Mihalache Sturza

S'a adus odată unei vechi şi puternice cetăţi o nemaipomenită şi oare cum meritată insultă: „Cetate de vânzare! Iţi lipseşte numai cumpărătorul!".

Iaşul nu era puternică cetate ci o urbe nu de mult prădată. Locuitorii lui cei mai mulţi erau departe de a fi Cresuşi. Chiar cu puţini ani înainte Ghica Vodă se împrumutase personal la zarafi pentru a împlini Iaşului câteva nevoi şi lipsuri.

Deci arginţii lui Bals, Sturza şi ai agenţilor vrăjmaşi Unirei ar fi putut cumpăra acolo unde nu puteau convinge.

Dar Iaşul la 1859 n'a fost târg de vânzare. Şi unioniştii ieşeni—destul de săraci unii — şi-au jertfit şi puţinul ce posedau pentru a-şi împlini visul.

Şi Unirea principatelor — mulţumită întâi jertfei ieşenilor — a fost înfăptuită.

Acum, când se împlinesc optzeci de ani de atunci s'ar cădea să fie pomeniţi cucernic acei cari au făcut-o.

Şi nu numai Cuza Vodă şi marile căpetenii.

Ci s'ar cuveni ca — precum slăvim într'unul singur — pe toţi oştenii eroi necunoscuţi ai marelui războiu, care ne-a dat Unirea de a doua — să ne îndreptăm cu recunoştinţă gândul şi spre acea mulţime a unioniştilor moldoveni, — ai Iaşului mai ales unioniştii mărunţi şi umili ce n'au pregetat să se jertfească.

Dar cum n'au sângerat în lupte ca urmaşii lor, eroii războiului Unirei dela 1918, sacrificiul lor a trecut nebăgat în seamă.

Căci cine mai pomeneşte astăzi — să luăm pildă doua nume numai — pe Turculeţ şi Cuparencu (nici cea mai modestă stradă de periferie nu le poartă numele) aprigi unionşti ieşeni, cari pentru a-şi isbândi visul, au înfruntat dârz schingiuri, arestări şi toate prigoanele: caimacamului grec Vogoride

Dar nu pentru prigoanele acestea s'ar cădea să-i cinstim mai mult. Ci pentru uitarea de sine de care au dat dovadă.

Jerfindu-şi urbea, se jertfeau la fel şi pe dânşii. Modeşti târgoveţi, ce nu vor împărţi la sfârşit nici cinstea nici dregătoriile, ştiau prea bine, că în Iaşul ce va deveni pustiu după Unire, nu-i aşteaptă şi pe dânşii de cât toiagul săracie.

Ştiau; şi totuşi nici unul n'a ridicat glas de protestare. Din potrivă au continuat lupta; şi alegerea lui Cuza Vodă domn şi'n scaunul muntenesc aduce Iaşului sacrificat cea mai mare bucurie ce a cunoscut vreodată.

Unioniştii uitând zilele de lipsuri ce au să vină, întind pe toate uliţele hora Unirei, fericiţi că jertfa lor a fost primită.

Fapte vitejeşti se mai întâlnesc în istoria neamului nostru. Dar o uitare de sine atâta de întreagă e un fapt aşa de rar, că poate fi socotit eroic.

Şi dacă nu-i punem niciodată alături cu oştenii ce au sângerat în războiul pentru Unirea de a doua, totuşi un gând cel puţin recunoscător îi se cade şi târgoveţilor ieşeni, ostaşi necunoscuţi şi uitaţi ai Unirei dela 1859.

LUCREŢIA PETRESCU

MUZEUL CUZA-VODĂ DIN GALAŢI

Cine ar fi trecut numai în luna Martie 1937 pe strada Cuza Vodă din Galaţi ar fi văzut o casă ruinată care făcea un contrast cu casele învecinate curate, cu grădiniţe îngrijite

De multe ori ai fi auzit pe unii „cum este permis să mai dăinuiască o asemenea ruină în plin oraş" aceştia nu cunoşteau trecutul acestor dărâmături.

Pe alţii „este o ruşine, o ruşine a oraşului că nu s'a găsit nimeni mai ales că în câteva rânduri această casă a fost scoasă şi la licitaţie". Ştiau aceşti oameni ceva, dar nu totul.

Această ruină este fosta locuinţă a Domnitorului Alexandru Ion Cuza, în care nemernicia omenească mersese până acolo că se transformase în hotel.

Astăzi trecând pe aceleaşi locuri se vede o operă măreaţă, un giuvaer ca răsărit din pământ, şi făcută atât de repede că însăşi gălăţenii când trec nu le vine a crede, şi au impresia că se găsesc în alt oraş, cu gospodari dornici de a avea numai lucruri frumoase.

In primăvara anului 1936 apar în toate gazetele strigăte de indignare. Vila Cuza Vodă este scoasă la licitaţie pentru o sumă de câteva zeci de mii de lei şi aceasta din cauza moştenitorilor Teitler din Iaşi cari aveau stăpânire asupra acestei clădiri şi care au admis ca să fie transformată în hotel.

Sesizaţi de această alarmă, Comandamentul Diviziei 21 prin d. lt.-colonel Raţiu Victor, şef de Stat Major, încearcă să oprească această vânzare, intrând în tratative cu reprezentanţii moştenitorilor, cu care ocazie se constată suma exagerată care se pretindea şi chiar dorinţa de a fi dărâmată şi locul vândut prin parcelare.

Neatenţia pentru zidurile unde a locuit Domnitorul Unirii mergea acum până la a şterge orice urmă care să mai poată reaminti de vrednicia lui.

Pentru un moment s'a amânat doar vânzarea la licitaţie.

La Congresul general al contabililor autorizaţi din întreaga ţară, în Iunie 1937 d. lt.-colonel V. Raţiu este invitat a lua parte la acest congres şi aci el pune pentru prima oară problema refacerii Casei Cuza Vodă. Deşi se părea că este în afara preocupărilor congresului, cu toate acestea entuziasmul este aşa de mare că se reuşeşte a se subscrie pe loc suma de 100.000 lei, prima sumă care pune temelia acţiunei de mai târziu şi jolarizează toate convingerile către credinţa unei sigure înfăptuiri.

In scurt timp este convocată o adunare generală la care sunt chemate a lua parte toate personalităţile de seamă din Galaţi. şi la începutul lunei Iulie 1937 ia fiinţă Asociaţia Casa Cuza Vodă din Galaţi, sub preşedinţia d-lui general Gheorghe Linteş comandantul diviziei 21-a din Galaţi.

CE S'A REALIZAT?

Muzeul Cuza Vodă constitue un corp aparte care este făcut exact pe locul şi în dimensiunile casei Domnitorului şi cuprinde:

5 camere mari jos, o cameră foarte mare sus aşa după cum era construită şi Vila Domnitorului Cuza.

Această clădire va servi ca încăperi pentru muzeul ce trebue să ia fiinţă aci şi pentru care există o mare parte din obiectele donate de instiutorii Ecaterina şi Paul Paşa din Galaţi Acesti doi muncitori institutori au oferit obiectele în ziua în care asociaţia Casa Cuza a devenit proprietara de drept şi de fapt a clădirii. Prin gestul făcut de ei, se pune pe frontispiciul atât de luminos a carierei lor ultima piatră pe care scrie cu litere de aur: *„iubire de ţară, de neam şi de Rege"*.

In muzeu se va aduna tot ceeace mai poate reaminti din viaţa Domniţei şi Domnitorului Alexandru Ion Cuza, petnru ca tinerele generaţii, să găsească aci recunoştinţa către oamenii vrednici din trecutul nostru.

Asociaţia a apelat la toţi oamenii de bine şi către toţi acei ce posedă diferite obiecte (mobile, monede, haine, veselă) fără însă a primi de undeva ceva. Unde se vor putea mai bine conserva ca în acest locaş care a fost amenajat anume pentru a conserva toate amintirile din viaţa Domniţei şi Domnitorului Cuza.

Locuinţa administraţiei muzeului cuprinde: Un birou şi un laborator necesar pentru buna administraţie a muzeului. Aci se aduc obiectele. se înregistrează, se cataloghează şi numai după aceea merg în muzeu.

Un apartament (dormitor, sufragerie, hall, bucătărie, bae, beciu) pentru directorul muzeului. In felul acesta s'a apreciat că acel ce va fi va avea mai multă tragere de inimă şi va lucra cu tot entuziasmul pentru a aduna şi îmbogăti muzeul.

Ambele clădiri sunt împrejmuite. către vecini. cu garduri de zid cât mai frumos executate şi către stradă cu un gard mai jos, de zid şi fier, pentru a nu împiedica perspectiva frumoasei lucrări

Poate că lumea nu are încredere şi aceasta ar avea o justificare deoarece încercări s'au mai făcut în acest sens, fără însă a se ajunge la un rezultat pozitiv. Astăzi situaţia este cu totul alta şi rezultatul la care s'a ajuns confirmă pe deplin încrederea care s'a acordat asociaţiei. Astăzi se poate admira lucrarea care este prea frumoasă şi prea măreaţă ca să poată fi descrisă în cuvinte.

DIN ALTE VREMURI

Intâ'a cuvântare către ţară, ca Domn, a lui Vodă Alexandru Ioan I Cuza

Indată ce Domnitorul Cuza s'a suit pe tronul târii Româneşti a vorbit poporului:

Fraţilor!

Voinţa Naţiei prin legiuitele sale organe, adunările naţionale elective din Iaşi şi Bucureşti. Ne-a ales Domn Moldaviei şi al Ţărei Româneşti. Acest mare act naţional săvârşit prin unanimitatea voturilor amândorora Adunărilor a unit trupurile lui Stefan cel Mare şi al lui Mihai Viteazu. In ochii noştri acest act este triumful unui princip mântuitor, ce face să bată inimile tutulor Românilor. „Fraţia Românească".

Suindu-Ne pe tron. cu numele de Alexandru Ioan I, mândru şi fericit de a vedea numele Nostru înscris în rândul Domnilor Ţeri Româneşti cea întâi datorie a Noastră este de a Ne adresa către Voi iubiţilor compatrioţi din Tera Românească de a vă ura pace şi fericire şi de a vă spune care sunt cugetările şi ţintirile Noastre.

Inainte de a ne sui pe tronul Ţerei Româneşti Noi, în faţa Adunări am făcut următorul jurământ:

Jur în numele Prea Sfintei Treimi şi în faţa Ţerei că Voi păzi cu sfinţenie drepturile şi interesele Principatelor-Unite; că toată domnia Mea, Voi privighea la respectarea legilor pentru toţi şi în toate şi că nu voi avea înaintea ochilor mei de cât binele şi fericirea Naţiei Române. „Aşa D-zeu şi compatrioţi Mei să'Mi fie întru ajutor!"

Linia Noastră de purtare în obladuirea Ţerei Româneşti nu o putem mai bine arăta de cât întrebuinţând aceleaşi cuvinte ce aş rosti la suirea Noastră pe tronul Moldavei.

Vom fi Domn constituţional, vom respecta toate drepturile Adunării Elective şi toate stăruinţele Noastre vor avea de ţel, desvoltarea nouelor instituţii ce ne-a recunoscut Europa şi adevărata şi temeinica punere în lucrare a reformelor, ce sânt menite de a introduce în societatea noastră marele principii ale Statutilor moderne. Pentru ca aceste mari reforme să aibă drept rezultat fericirea obştească. Noi sfătuim şi îndemnăm pe toţi compatrioţi noştri de or ce stare şi condiţie, ca să uite desbinările şi urele trecute. *Numai pacea dintre noi, numai iubirea între fii aceleaşi Ţeri şi Naţii, numai o deplină armonie între toate clasele societăţii, întrunind aşa toate puterile, poate să ne întărească şi aşa şi guvernământul şi poporul, mână în mână să ridicăm Patria noastră din căderea în care au adus'o nenorocitele întâmplări ale trecutului.*

Misia Noastră de şi frumoasă este foarte grea! Noi nu vom putea-o împlini decât, dacă vom avea îmbrăţişarea sinceră şi sprijinul puternic al compatrioţilor Noştri. Toate zilele Noastre vor fi întrebuintate în chip de a le merita şi dobândi.

Noi facem un apel la patriotismul. râvna si activitatea funcţionarilor publici, cari sânt legiuitele organe ale guvernământului în leaţiile sale particulare. Legile căzuseră în părăsire şi cu dânsele toată puterea ocârmuirei. Legile trebue să'si redobândească toată autoritatea. Puterea esecutivă având a fi în viitor organul legalităţii cele mai stricte, trebue dar să fie tare şi respectată de toţi. Trebue ca în viitor fie-care cetăţean, fără osebire, să fie apărat în onoarea, în viaţa şi averea sa. Aceste mari bunuri sânt încredinţate ocrotirei autorităţilor publice. Precum dar, vom avea de bucurie a căuta şi a răsplăti toate meritele, tot devotamentul, tot serviciul onorabil al funcţionarilor mari şi mici, aşa guvernul Nostru este nestrămutat hotărît de a pedepsi fără cruţare şi cu toată asprimea legilor toată călcarea de lege.

Această este profesia noastră de credinţă ce o adresăm târei noastre româneşti întocmai precum am adresat-o şi Moldovei.

Ea arată toată mărimea şi greutatea misiei ce ne este încredinţată de către Voinţa Naţională. Vom avea însă curaj de a primi şi energia de a împlini; căci Ne rezemăm pe concursul înţelept şi patrotic al unui popor ce voeşte a se regenera şi a se face vrednic de mărimea numelui său de Naţie Română.

Tuturor compatrioţilor Noştri le trimetem Domneştele şi Frăţeasca Noastră urare şi Dumnezeu să binecuvânteze Principatele-Unite.

ALEXANDRU IOAN I. CUZA

Dată din Domneasca Noastră reziденţă a Ţării Româneşti Bucureşti în ziua de 8 Februarie 1859, ur al Domniі Noastre în Principatele Unite, cel dintâi an

p. conf.

Colonel POPESCU-LUMINA

Povestea României

Povestea ne-a fost scrisă cu lacrimi şi cu sânge,
Pădurea se'nfioară
Şi râul tot mai plânge,
Când îşi aduc aminte că strămoşeasca ţară
Şi-a făurit hotarul cu lacrimi şi cu sânge.

Din vremi pierdute'n neguri străbunele popoare
Au învăţat să fie
Mereu biruitoare,
Dar oastea'mpărătească, pe'ntinsa lor moşie
Veni şi crud luptară străbunele popoare

Cu regele în frunte, cu Decebal eroul;
Când flăcări mistuiră
Cetăţile, ecoul
In moartea lui cumplită durerile-şi găsiră
Un şir de regi se stinse cu Decebal eroul!

Dar tânăr din cenuşa curată şi fierbinte
Românul se ridică,
La graniţele sfinte
De strajă să rămână, să lupte fără frică,
Cu dragostea de glie curată şi fierbinte.

Au năvălit, să prade noroadele barbare,
Cu hohote nebune
Şi urlete de fiare
Infricoşând văzduhul; rătăcitoare'n lume,
Plecat-au, cum veniră noroadele barbare.

Şi iar s'a făcut pace şi iar au fost războaie;
Vaevozi să se'ncunune
Siliţi au fost să'ndoaie
Genunchiul înaintea trufaşei semilune
Şi iar se răzvrătiră şi iar au fost războaie.

Dar peste munţi Ardealul, încătuşat de Unguri,
In plâns şi umilire
Răbda străine juguri,
Visând cu'nfrigurare măreaţa'nfăptuire
Tremurător în umbră, încătuşat de Unguri.

Acum pe cer e soare, unirea-i făurită
Şi clopotele cântă
Minunea împlinită
In imnul biruinţei; durerea e înfrântă
Şi'n inimi se-oglindeşte unirea făurită.

Drapelul străluceşte şi'n largile hotare
Un gând de bucurie
Se naşte'n fiecare;
Se vede tot trecutul şi tot ce-are să vie
In sufletele noastre şi'n largile hotare!

MARIANA SIMIONESCU

24 IANUARIE

Intr'un oraş de provincie, capitală de judeţ. Cald. Moimă. După te-deum s'adună în Piaţa Unirei: autorităţile, şcolile, armata, lumea. Pe amândul moale primăria a aruncat petece de nisip pe locul destinat domnului prefect. Doi pui de brad înfipţi în pământ, ca decor. La câţiva paşi o ladă, adusă dela magazinul de sticlărie, pe care se vor sui oratorii. Steaguri şi copii pe garduri. Poliţaiul n'are astămpăr, dă ordine în toate părţile. Are sub comandă: un ofiţer de sergenţi, doi subcomisari, cinci gardişti. E un om mărunt, cârn, în straie de ceremonie: gambetă, jachetă, mănuşi albe, câştigate la o tombolă, pantaloni fantezi, scurţi şi strâmţi jos. Fiind cald n'a îmbrăcat paltonul, nici n'ar fi putut să-l îmbrace, neflind negru. Comandantul de sergenţi în mare ţinută; cureaua diagonală susţine un toc de revolver şi un toc de benoclu. Decoraţii: jubiliara, 25 ani de serviciu.... Vin şcolile: la cele primare aproape fiecare elev poartă un steguleţ de hârtie.

Un hurruit: trăsura primăriei. Domnul primar şi ajutoarele. Primarul: bătrân, dârz, mustaţa albă. A lăsat paltonul în trăsură, rămânând în redingota cam strâmtă, păstrată tocmai dela cununie. Ireclins cu eşarfă pe deasupra redingotei. Dragonul eşarfei spânzură în faţă, între genunchi. Ajutorul, reprezentantul minorităţilor: naît, slab, barbă cărunţă, ascuţită, ochelari pe nasul aplecat spre gură. Iau loc în faţa reprezentanţilor autorităţilor: medicul şef, şeful serviciului de poduri şi şosele, revizorul şcolar, şeful regiei, reprezentantul biroului de măsuri şi greutăţi, şeful vămei, comandantul companiei de jandarmi, profesori, dirigintele corului catedralei.

Doi jandarmi se chinuesc să întindă o frânghie adusă dela pompieri: cordonul. Doamnele, reprezentantele elitei, au voe să-l treaca.

Un ţignal, lung, tremurat. Poliţaiul pare pe nesort. Directorul poliţiei, fiind în uniformă, a luat poziţie ostăşească. După al doilea semnal, se opreşte un automobil. Spărtură în mulţime Domnul prefect: scurt, gras, bine hrănit. Ţinută de democrat: pălărie moale, cravată colorată, pantofi roşi, demipalton cenuşiu. Calcă cu îngâmfare ca un om ajuns unde n'a visat. Pălăriile, ca un când speriat, de ciori, se ridică; căciulile mai anevoe. Răspunde, umflându-se, amintindu-şi fabula: Broasca mică cât un ou; pe care, ca învăţător, o ştie.

Domnul prefect înaintează spre locul presărat cu nisip. La dreapta primarul, la stânga, mai în urmă, comandantul de jandarmi şi ceilalti.

Vobeşte, cel dintâi, un profesor de istorie, suit pe lada-tribună.

„Domnilor şi doamnelor şi onorată adunare. Ziua de astăzi este o zi mare, în ziua de astăzi s'a făcut un lucru pe care îl serbăm. Unirea, domnilor, este adunarea la un loc a fraţilor de un sânge şi de-o limbă cum spune marele nostru istoric A.

(Continuare în pag. 6-a)